

מסכת כתובות דף ו.

• הקדמה מגמ' דף ה: מחלוקת ר' שמעון ור' יהודה

מקלקל בחבורה	דבר שאינו מתכוין	
חייב	מותר	רבי שמעון
פטור	אסור	רבי יהודה

• הקדמה מגמ' דף ה: להך לישנא דאמר דם מיפקד פקיד...

צד לאסור בתולה בתחילה בשבת		צד להתיר לבעול בתולה בתחילה בשבת
חיבורי מיחבר	1.	1. דם מיפקד פקיד, ולדם הוא צריך, ופתח ממילא קאתי, והלכה כר"ש דאמר דבר שאינו מתכוין מותר
דם מיפקד פקיד, ולפתח הוא צריך, והרי הוא כבנין ואסור	2.	2. דם מיפקד פקיד, ולדם הוא צריך, ופתח ממילא קאתי, והלכה כר"י דאמר דשא"מ אסור, ואפ"ה מותר, דמקלקל הוא אצל הפתח
דם מיפקד פקיד, ולדם הוא צריך, ופתח ממילא קאתי, והלכה כר"י דאמר דבר שאינו מתכוין אסור, ומתקן הוא אצל הפתח	3.	

• הקדמה מגמ' דף ה: להך לישנא דאמר דם חיבורי מיחבר...

צד לאסור בתולה בתחילה בשבת		צד להתיר לבעול בתולה בתחילה בשבת
חיבורי מיחבר, ולדם הוא צריך, ואסור	1.	1. דם מיפקד פקיד
חיבורי מיחבר, ולהנאת עצמו הוא צריך, ודם חבורה ממילא קאתי, והלכה כר"י דאמר דבר שאינו מתכוין אסור, ומתקן הוא	2.	2. חיבורי מיחבר, ולהנאת עצמו הוא צריך ומותר, ודם חבורה ממילא קאתי, והלכה כר"ש דאמר דבר שאינו מתכוין מותר
חיבורי מיחבר, ולהנאת עצמו הוא צריך, ודם חבורה ממילא קאתי, והלכה כר"י דאמר דבר שאינו מתכוין אסור, ואע"פ דמקלקל בחבורה הוא, הלכה כר"ש דמקלקל בחבורה אסור	3.	3. חיבורי מיחבר, ולהנאת עצמו הוא צריך ומותר, ודם חבורה ממילא קאתי, והלכה כר"י דאמר דבר שאינו מתכוין אסור, ואפ"ה מותר דמקלקל בחבורה הוא, והלכה כר"י דמקלקל בחבורה מותר**

מסכת כתובות דף ו.

• בבי רב אמרי...

מהו לבעול בתחילה בשבת?	בבי רב אמרי...	בנהרדעא אמרי...
רב	מותר	אסור
שמואל	אסור	מותר

וסימנך שלא תטעה להחליף שמעתתא דבי רב לנהרדעא, ודנהרדעא לדבי רב, אלו מקילין לעצמן, דבי רב שצריכים לעשות כדברי רבן, אומרים שרב התיר, ואלו מקילין לעצמן, דנהרדעא העושים כשמואל רבן, אומרים שמואל התיר

• ורב שרי....

<p>קושית הגמ' - האם רב מתיר בתולה לבעול בתחילה בשבת? דא"כ סבר כר' שמעון שדבר שאינו מתכון מותר, והא רב אמר דהאי סתימת נקב גיגית שמוציאין השכר דרך הנקב וסותמין אותו בבלאי בגדים, אסור להדוקה ביום טוב משום סחיטה, וא"כ ראינן שסבר רב דבר שאינו מתכון אסור?</p>	
<p>תירוץ הגמ' - אין ראייה מהא דאסור להדוקה ביום טוב שדבר שאינו מתכון (הסחיטה) אסור, דלעולם י"ל דשא"מ מותר, ושאני התם דהוי פסיק רישיה, ור"ש מודה בספיק רישיה דאסור, משא"כ בבעול בתחילה בשבת, יש בקיאין בהטייה ולא יהא חבורה, ולכן אינה פסיק רישיה ומותר לר"ש</p>	
<p>קושית הגמ' - והא רב אמר דהלכה כר' יהודה שדבר שאינו מתכון אסור? וא"כ איך התיר בתולה לבעול בתחילה בשבת? **</p>	
<p>תירוץ הגמ' - לעולם רב כר' יהודה סבירא ליה,</p>	
<p>להך לישנא דאמר דם מיפקד פקיד, והאיסור משום פתח הוא, מקלקל הוא אצל הפתח, ובמקלקל מודה ר' יהודה דמותר בדבר שאינו מתכון</p>	<p>ולהך לישנא דאמר דם חבורי מיחבר, והאיסור משום חבורה הוא, מקלקל בחבורה הוא, ורב סבר כר' יהודה אף במקלקל בחבורה לקולא, דקא פטר בה ר"י</p>

** קושיא זו אליבא דבי רב דאמרי שרב התיר בתולה לבעול בתחילה בשבת,

וכן יש להקשות על שמואל אליבא דבי רב שבתולה אסור לבעול בתחילה בשבת,

ואמאי אסר, אם אמר הלכה כר' שמעון שדבר שאינו מתכון מותר,

ועל זה פירשו התוס' דלשמואל נמי איכא לשנויי לעולם שמואל כר"ש ס"ל, להך לישנא דאמר דם מיפקד פקיד,

לפתח הוא צריך, ואסור דמתכין הוא, וכן להך לישנא דאמר חבורי מחבר, לדם הוא צריך, ואסור דמתכין הוא

• רב סבר כר' יהודה בדבר שאינו מתכון...

לישנא קמא בגמ'		ורב חייא בר אבין מתני לה בלא גברי	
רב חייא בר אשי אמר רב	הלכה כר' יהודה	רב	הלכה כר' יהודה
רב חנן בר אמי אמר שמואל	הלכה כר' שמעון	שמואל	הלכה כר' שמעון

מסכת כתובות דף ו

• **מתיב רב חסדא** (משנה במסכת נדה)...

תינוקת שלא הגיע זמנה לראות (שלא הגיעו ימי הנעורים של י"ב שנים וב' שערות) ונשאת,	
בית שמאי אומרים, נותנין לה ארבעה לילות שכל דמים שתראה בהן מחמת תשמיש, מחזקינן להו בדם בתולים **	ובית הלל אומרים, עד שתחיה המכה, שכל זמן שאינה משמשת בלא דם, לא חיתה המכה
הגיע זמנה לראות ולא ראתה, ונשאת,	
בית שמאי אומרים, נותנין לה לילה הראשון, אפילו לבעילות הרבה	ובית הלל אומרים, עד מוצאי שבת ארבעה לילות
קושית הגמ' - מאי לאו הנך ארבעה לילות עד מוצאי שבת דקתני, להכי תני להו, דאי לא בעל בעילה גמורה, מצי למיבעל, וכל דם שהוא מוצא תמיד בהעראותיו, הוו דם בתולים, ושמעין מינה נמי דמותר לבעול בחבורה בשבת? ***	
ולכא למימר לבר משבת, דהא ארבעה לילות עד מוצאי שבת קתני, ולא משכחת ליה לבר משבת, דהא ברביעי ניסת, ויש כאן לילי חמישי וששי ושבת ומוצאי שבת, וא"כ ודאי בועל בשבת וש"מ דמותר לבעול בחבורה בשבת?	
תירוץ של רבא - מיירי כשבעל בעילה גמורה ולכן מותר לבעול בליל שבת, וקמ"ל מתניתין היתר דם בתולים לארבעה לילות	
קושית הגמ' - א"כ אמאי תני עד מוצאי שבת, ליתני נותנין לה ד' לילות, ע"כ מדקתני מוצא"ש, משום בעילת שבת נקט לה?	תירוץ - קמ"ל כדשמואל, דאמר שמואל פירצה דחוקה מותר ליכנס בה בשבת ואע"פ שמשיר בה צרורות ודלמא מחבל בה פורתא, קמ"ל דמספיקא לא אסרינן ליה

** **בתולה** הנבעלת לראשונה עשויה לראות **דם מהבתולים שנקרעו, אותו דם אינו דם נדות,** ואין האשה נטמאת על ידו,

יתירה מזאת, יתכן שגם בבעילות נוספות תראה האשה דם מחמת שיורי בתולים שנשארו עדיין מחמת הפציע אם עדיין לא נרפא,

אולם מצד אחר, יש לחשוש שמא הדם שהיא רואה, דם נדה הוא וטמאה היא

*** (פירש הריטב"א **שקושית הגמרא על שמואל אליבא דבי רב** דאסר לבעול בתחילה בשבת,

דכיון דסבר שמואל דבר שאינו מתכוין מותר ואפ"ה אסר לבעול בחבורה בשבת משום שמתכוין לפתח או לחבורה,

א"כ קשיא ממשנה זו דמשמע דמותר לבעול בחבורה בשבת,

אבל לרב אליבא דנהרדעא ליכא למיפרך,

דרב אמר לך אנא דאמרי אליבא דר' יהודה דאסר דבר שאינו מתכוין, ומתניתין דתנוקת כר"ש דשרי)

מסכת כתובות דף ו:

• **מתיב רב יוסף** (משנה במסכת ברכות)....

חתן פטור מקריאת שמע לילה הראשון עד מוצאי שבת אם לא עשה מעשה	
קושית הגמ' - מאי לאו האי דפטור ליה מק"ש בליל שבת משום דטריד במצוה דבעי למיבעל, והעוסק במצוה פטור מן המצוה, וש"מ דמותר לבעול בחבורה בשבת?	
<p>קושית רבא - ליכא לתרץ הכי, דאינו פטור משום צער, דא"כ טבעה ספינתו בים ה"נ דפטור? וכ"ת ה"נ, והאמר רבי אבא בר זבדא אמר רב, אבל חייב בכל המצוות האמורות בתורה, חוץ מן התפילין שנא' בהן "פאר"?</p>	<p>תירוץ של אבוי - באמת אסור לבעול בתחילה בשבת, והא דפטור מקריאת שמע בליל שבת, משום דטריד, היינו דמצטער שלא בעל</p>
<p>אבוי אינו מסכים לקושית רבא, דיש לחלק בין חתן לאבל, דאבל טריד טירדא דרשות שאין צערו מצוה, אע"פ שאבילותו מצוה, משא"כ חתן מצטער צער של מצוה, ולכן פטור מקריאת שמע</p>	

• **אלא אמר רבא תנאי היא...**

אם לא עשה מעשה בראשון (ליל חמישי), פטור מקריאת שמע אף בשני (ליל ששי)		
ואם לא עשה בעילת מצוה בשני...	תנא חדא - פטור אף בשלישי (ליל שבת)	ותניא אידך - בשלישי (ליל שבת) חייב
אבוי (בשניהן אסור לבעול)	שמצטער צער של מצוה דלא בעל **	אינו פטור משום צער של מצוה
רבא (במותר לבעול פליגי)	מותר לבעול בעילה של מצוה בליל שבת	אסור לבעול בעילה של מצוה בליל שבת
<p>** (עי' בתד"ה והני תנאי דאע"ג דפליגי בהדיא בהכי, מ"מ דחיק אבוי הכא דפטור מטעם טירדא דמצוה הא דלא מצי בעיל, דניחא ליה לאוקמי מתני' כשמואל דאסר לבעול כל מה שיכול)</p>		

• (רבא אמר לך) **והני תנאי כי הני תנאי דתניא...**

הכונס את הבתולה, לא יבעול בתחילה בשבת (אסור לבעול)	וחכמים מתירין (מותר לבעול)
<p>אבוי - אה"נ בברייתא זו יש מחלוקת אם מותר או אסור לבעול בתחילה בליל שבת, אבל לעיל כ"ע לא פליגי דאסור לבעול בתחילה בליל שבת, והטעם שפטור מקריאת שמע משום צער דלא בעל</p>	
<p>רבא - לית ליה סברא של פטור מחמת צער שלא בעל, והני תנאי כהני תנאי, שבשניהם פליגי אם מותר או אסור לבעול בתחילה בשבת</p>	

מסכת כתובות דף ו:

• (רבה אמר לך) והני תנאי כי הני תנאי דתניא...

הכונס את הבתולה, לא יבעול בתחילה בשבת (אסור לבעול)	וחכמים מתירין (מותר לבעול)
מאן חכמים דמתירין?	רבה - ר"ש היא דאמר דשא"מ מותר
א"ל אביי לרבה - והא מודה ר"ש בפסיק רישיה דאסור?	א"ל רבה לאביי - יש בקיאין בהטייה שמטין לצדדין, ואין מוציאין דם, ולכן אינה פסיק רישיה
קושית הגמ' - א"כ שבקיאין בהטייה, אמאי חתן פטור מקריאת שמע, אם הוא בקי טרוד למה?	תירוץ הגמ' - אה"נ הפטור לקריאת שמע נאמר דוקא לחתן שאינו בקי
קושית הגמ' - א"כ שדוקא בחתן שבקי בהטייה אינו פסיק רישיה ומותר לבעול בשבת, לימא בברייתא שדוקא חתן שהוא בקי מותר לבעול בתחילה בשבת, ושאינו בקי אסור?	תירוץ הגמ' - רוב בקיאין הן, הלכך סתמא לאו פסיק רישיה הוא
קושית הגמ' - מאחר שיש בקיאין לבעול בלא דם, הא דתניא לקמן דמעמידים שושבינין ומפה לבקר אחריהם שלא ינהגו בה מנהג רמאות בטענת בתולים, ואי בקיאים בהטייה באופן שלא יצא דם, מה שושבינין ומפה מועילים?	תירוץ הגמ' - התם החשש שמא יראה דם בתולין ויאבד אותו כדי לטעון בשקר שלא מצא דם בתולים, ולכן מהני שושבינין ומפה, ואם בא עליה בהטייה ואומר שלא מצא דם בתולין, בזה אין מקום חשש רמאות, שיכולה לומר שעדיין בתולה אני

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website), or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.